

INSPECTIEPROTOCOL

Energieprestatiecertificaat bestaande gebouwen met
woonfunctie, niet-residentiële functie en gemeenschappelijke
delen

Deel IX: Ventilatie

Geldig vanaf 4 januari 2021

Deel IX: Ventilatie.....	3
IX.1 BEGRIPPEN.....	3
IX.1.1 Verblijfsruimte	3
IX.1.2 Vervuilde ruimte	3
IX.1.3 Circulatieruimte	4
IX.2 SPECIFIEKE BEWIJSTUKKEN	5
IX.2.1 Ventilatieprestatieverslag (VPV).....	5
IX.3 ALGEMENE PRINCIPES VAN EEN VENTILATIESSYSTEEM	5
IX.4 STAPPENPLAN VOOR DE BEPALING VAN HET VENTILATIESSYSTEEM	6
IX.5 HERKENNEN VAN EEN VENTILATIESSYSTEEM.....	8
IX.5.1 Natuurlijke toevoer.....	8
IX.5.2 Natuurlijke afvoer	8
IX.5.3 Mechanische toevoer	9
IX.5.4 Mechanische afvoer.....	9
IX.6 MOGELIJKE VENTILATIESSYSTEMEN	10
IX.6.1 Natuurlijke toevoer en afvoer.....	10
IX.6.2 Mechanische toevoer en natuurlijke afvoer.....	10
IX.6.3 Natuurlijke toevoer en mechanische afvoer	11
IX.6.4 Mechanische toevoer en afvoer (balansventilatie)	12
IX.6.5 Mechanische toevoer en afvoer met warmterecuperatie	13
IX.6.6 Geen of onvolledig.....	13
IX.6.7 Bijzondere systemen.....	14
IX.6.7.1 Aardwarmtewisselaars of bodemwarmtewisselaars.....	14
IX.7 INVOERPARAMETERS	15
IX.7.1 m-factor uitvoeringskwaliteit	15
IX.7.2 Regeling van een ventilatiesysteem (A, B, C, D)	15
IX.7.2.1 Reductiefactor ventilatie	16
IX.7.2.2 Type regeling ‘onbekend’	17
IX.7.2.3 Type regeling ‘manuele regeling’	17
IX.7.2.4 Type regeling ‘klokregeling’	17
IX.7.2.5 Type regeling ‘vraagsturing, centraal’	17
IX.7.2.6 Type regeling ‘vraagsturing, plaatselijk’	17

Deel IX: Ventilatie

IX.1.3 Circulatieruimte

- hal
- gang,
- trap,
- droge berging, ...

IX.5 HERKENNEN VAN EEN VENTILATIESYSTEEM

De herkenning van de ventilatiesystemen gebeurt op basis van de aanwezige ventilatieopeningen:

- Toevoeropeningen in de verblijfsruimten (ook droge ruimten genoemd)
- Afvoeropening in de vervuilde ruimten

IX.5.1 Natuurlijke toevoer

Toevoeropeningen voor natuurlijke toevoer van frisse lucht bevinden zich in de gevels, in de vensters (op de beglazing of geïntegreerd in de profielen) of in de buitendeuren.

De toevoeropeningen moeten **regelbaar** zijn. De voorwaarden zijn: de opening van een toevoeropening kan continu regelbaar zijn, of over minstens 3 tussenstanden beschikken tussen de volledig gesloten en de volledige open stand.

De mogelijkheid om vensters op kipstand te plaatsen, wordt niet beschouwd als een regelbare toevoeropening voor ventilatie.

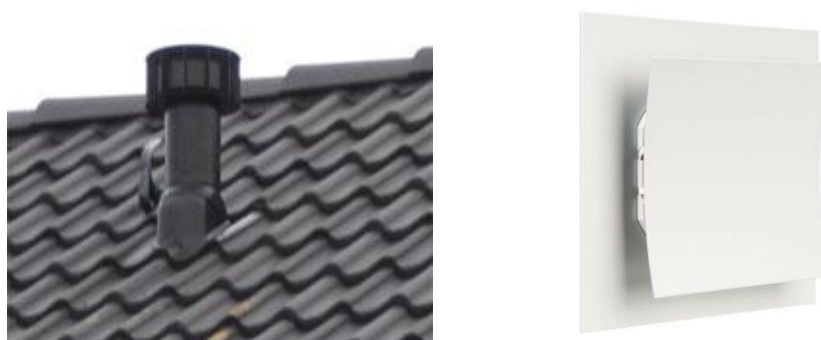

Figuur 2: Toevoeropeningen voor natuurlijke toevoer op beglazing, in muur, in raamprofiel

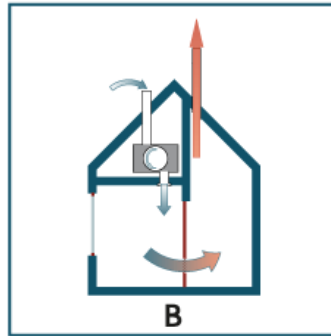
IX.5.2 Natuurlijke afvoer

Afvoeropeningen voor natuurlijke afvoer zijn meestal bevestigd op een muur of plafond en geven uit op een schacht of zijn verbonden met een verticale luchtafvoerbuys die rechtstreeks door het dak gaat.

De afvoeropeningen moeten **regelbaar** zijn.

Figuur 3: Links: afvoerkanaal voor natuurlijke afvoer. Rechts: regelbaar afvoeropeningen

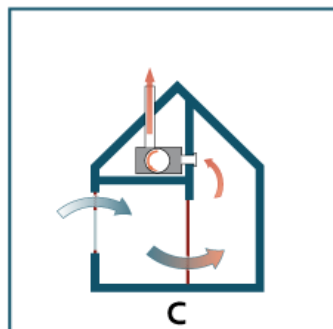

Figuur 7: Principe van mechanische toevoer en natuurlijke afvoer

- ➔ De aanwezigheid van 'mechanische toevoer en natuurlijke afvoer' mag aangenomen worden als:
- Er tenminste één permanent draaiende ventilator is die verse lucht toevoert naar minstens één droge verblijfsruimte, terwijl er in de vervuilde ruimten geen permanent draaiende ventilatoren zijn die lucht afvoeren.
 - Er minstens in één vervuilde ruimte regelbare afvoerroosters aanwezig zijn.

IX.6.3 Natuurlijke toevoer en mechanische afvoer

- De toevoer van verse lucht verloopt via toevoerroosters in vensters of muren.
- De doorstroming van lucht verloopt langs roosters in binnenwanden of -deuren of langs spleten onder de binnendeuren.
- De afvoer van vervuilde lucht in vervuilde ruimten gebeurt mechanisch door elektrisch aangedreven ventilatoren die permanent in werking zijn.

Figuur 8: Principe van natuurlijke toevoer en mechanische afvoer

- ➔ De aanwezigheid van 'natuurlijke toevoer en mechanische afvoer' mag aangenomen worden als:
- Er minstens in één droge verblijfsruimte regelbare toevoerroosters aanwezig zijn.
 - Er minstens één permanent draaiende ventilator is die vervuilde lucht afvoert uit minstens één vervuilde ruimte, terwijl er geen permanent draaiende ventilatoren zijn die lucht toevoeren.

Voorbeelden

////////////////////////////////////

Deel IX: Ventilatie

- Vaak zijn de ventilatoren voor luchttoevoer en luchtafvoer geïntegreerd in één ventilatieunit.
- In dit systeem wordt de warmte uit de afgevoerde lucht niet gerecupereerd.

IX.6.5 Mechanische toevoer en afvoer met warmterecuperatie

In het geval een systeem voor warmterecuperatie aanwezig is, wordt de warmte uit de afgevoerde ventilatielucht gerecupereerd en overgedragen op de toegevoerde ventilatielucht.

Als er een systeem van warmteterugwinning is, dan staat dit meestal vermeld op de ventilatie-unit of in de technische documentatie.

Een systeem voor warmterecuperatie komt voornamelijk voor in recent energetisch ingrijpend gerenoveerde woningen, BEN-woningen, passiefhuizen en lage-energiewoningen.

Figuur 11: Principe van warmterecuperatie

Inspectietip

Een ventilatiesysteem van het type ‘mechanische toevoer en afvoer met warmterecuperatie’ kan een centraal systeem zijn met één ventilatie-unit, maar kan ook bestaan uit meerdere decentrale toestellen.

Aan een warmterecuperatie-unit in een centraal systeem zijn steeds 4 kanalen verbonden: één kanaal voor de toegevoerde buitenlucht, één kanaal voor de warme afvoerlucht uit de vervuilde ruimtes, één kanaal voor de voorverwarmde toevoerlucht naar de droge ruimtes en één kanaal voor de afgekoelde extractielucht naar buiten.

De aanwezigheid van ‘mechanische toevoer en afvoer met warmterecuperatie’ mag aangenomen worden als:

- Voldaan is aan de voorwaarden van IX.6.4 EN
- er een systeem voor warmterecuperatie aanwezig is.

IX.6.6 Geen of onvolledig

Hieronder vallen alle situaties waarbij elke vorm van gecontroleerde ventilatie ontbreekt.

////////////////////////////////////

Deel IX: Ventilatie

Ook onvolledige en hybride ventilatiesystemen vallen onder deze categorie.

Voorbeeld

- *In het toilet en de badkamer is een regelbaar afvoerrooster aanwezig. Er zijn in de woning echter geen regelbare toevoerroosters aanwezig. Dit systeem mag niet ingegeven worden als 'natuurlijke toevoer en afvoer' maar moet als een onvolledig systeem ingegeven worden.*

IX.6.7 Bijzondere systemen

IX.6.7.1 Aardwarmtewisselaars of bodemwarmtewisselaars

Aardwarmtewisselaars of bodemwarmtewisselaars maken gebruik van de thermische inertie van de aarde om de hygiënische ventilatielucht voor te verwarmen of af te koelen. Op een voldoende diepte is de grondtemperatuur stabiel. Daardoor kan de toegevoerde ventilatielucht afgekoeld worden in de zomer en opgewarmd in de winter.

Er bestaan twee verschillende systemen: aarde-waterwarmtewisselaars en aarde-luchtwarmtewisselaars

- Bij aarde-waterwarmtewisselaars wordt water door een reeks buizen gestuurd die via een collector aan een luchtbatterij zijn gekoppeld. Het water dat de pomp door de buizen laat circuleren, zal de lucht voorverwarmen of voorkoelen.
- Bij aarde-luchtwarmtewisselaars (ook wel 'grondbuis' of 'Canadese put' genoemd) wordt de ventilatielucht via buizen in de grond voorverwarmd of voorgekoeld. De warmte of koude in de lucht wordt rechtstreeks met de grond uitgewisseld.

Een systeem met mechanische toevoer en afvoer met een aardwarmtewisselaar of bodemwarmtewisselaar wordt ingevoerd als **'Mechanische toevoer en afvoer met warmterecuperatie'**.

//

Deel IX: Ventilatie

Het betreft hier doorgaans de meer recente en geavanceerde ventilatiesystemen.

IX.7.3 Rendement warmterecuperatie

Indien het rendement van de warmterecuperatie kan opgezocht worden in de technische fiche van het toestel of de EPB productgegevens databank, wordt dit in de software ingevoerd.

ID produit Product_ID	Classification produit Product classificatie	Type moteur 1 Motortype 1	Puissance max. ventilateur 1 Max. vermogen ventilator 1		Type moteur 2 Motortype 2		Puissance max. Max. vermogen		Rendement 1	Débit 1	Rendement 2	Débit 2	Rendement 3	Débit 3	Rendement 4	Débit 4	Régulation auto. Auto. regeling	By-pass été Zomer by-pass
			P _{elec,fan} W		P _{elec,fan} W		η _{epb} %	Q _{epb} m³/h	η _{epb} %	Q _{epb} m³/h	η _{epb} %	Q _{epb} m³/h	η _{epb} %	Q _{epb} m³/h	η _{epb} %	Q _{epb} m³/h		
V2A	4.4.1	DC		13														
V4A	4.4.1	DC		27														
V5S	4.4.1	DC		57														
VAM	4.4.1	AC		53														
Pulmo 330	4.4.2	DC		86	DC		86	88%	105	82%	239	79%	336			No	Incomplete	
Pulmo 330S	4.4.2	DC		86	DC		86	88%	105	82%	239	79%	336			No	Incomplete	
Silenzio 350	4.4.2	DC		110	DC		110	88%	105	82%	239	79%	336			No	Incomplete	
Project 300	4.4.2	DC		110	DC		110	88%	105	82%	239	79%	336			No	Incomplete	
Project 400	4.4.2	DC		174	DC		174	86%	151	80%	303	78%	401			No	Incomplete	
Silenzio 450	4.4.2	DC		174	DC		174	86%	151	80%	303	78%	401			No	Incomplete	
AM 500	4.4.2	DC		104	DC		104	78%	328	77%	437	76%	534			No	Complete	
AM 150	4.4.2	DC		20	DC		20	77%	78	76%	104	75%	132			no	Incomplete	
AM 800	4.4.2	DC		108	DC		108	80%	590	79%	704					No	Complete	
CV 80	4.4.2	DC		14	DC		14	76%	46	75%	62	74%	80			No	Complete	
CV 200	4.4.2	DC		77	DC		77	78%	147	75%	234	73%	307	72%	318	No	Complete	
AM 300	4.4.2	DC		104	DC		104	79%	171	77%	254	75%	351			No	Complete	

Figuur 17: Rendement opzoeken in de EPB-databank

Werkwijze:

- Zoek via merk en type de juiste ventilatieunit op.
- Zoek het overeenkomstige rendement op.
- Als er meerdere rendementen beschikbaar zijn:
- Zoek het totale toevoerdebiet en het totale afvoerdebiet op in het rapport met de gemeten debieten of het ventilatieprestatieverslag;
- Neem het grootste debiet van beide;
- Zoek het overeenkomstig rendement op in de klasse waar het debiet in valt;
- Indien de debieten niet gekend zijn, neem dan het slechtste rendement.

Deel IX: Ventilatie

Voorbeeld

- In een eenheid is een ventilatiesysteem met mechanische toevoer en mechanische afvoer aanwezig. Het meetrapport vermeldt dat het totaal toevoerdebiet $250 \text{ m}^3/\text{h}$ bedraagt en het totaal afvoerdebiet $125 \text{ m}^3/\text{h}$. De EPB-databank geeft het rendement bij $250 \text{ m}^3/\text{h}$ $234 \text{ m}^3/\text{h} < 250 \text{ m}^3/\text{h} \leq 318 \text{ m}^3/\text{h} \rightarrow 73\%$.

Rendement 1 Rendement 1 $\eta_{t,epb}$ %	Débit 1 Débit 1 m^3/h	Rendement 2 Rendement 2 $\eta_{t,epb}$ %	Débit 2 Débit 2 m^3/h	Rendement 3 Rendement 3 $\eta_{t,epb}$ %	Débit 3 Débit 3 m^3/h	Rendement 4 Rendement 4 $\eta_{t,epb}$ %	Débit 4 Débit 4 m^3/h
78%	147	75%	234	73%	307	72%	318

Figuur 18: Rendement warmterecuperatie opzoeken in de EPB-databank

IX.7.4 Referentiejaar fabricage

Als het referentiejaar fabricage van de ventilatie unit met warmterecuperatie gekend is, dan wordt dit ingevuld (zie deel III).

IX.7.5 Bypass

Omdat warmterecuperatie niet in elk seizoen gewenst is, zijn heel wat warmteterugwinapparaten uitgerust met een zomer-bypass die de doorgang van de lucht doorheen de warmtewisselaar volledig of gedeeltelijk afsluiten.

Dat heeft als voordeel dat de warmteterugwinning buiten het stookseizoen automatisch kan uitgeschakeld worden als de binnentemperatuur hoger is dan de buitentemperatuur. De bypass zorgt zo voor een lager risico op oververhitting.

Indien de aanwezigheid van een (on)volledige zomerbypass kan aangetoond worden met de technische fiche van het toestel of de EPB productgegevens databank, wordt dit in de software aangevinkt. * Dit is niet mogelijk bij residentiële eenheden.

ID_produit Product_ID	Classification produit Product classifiaatio	Type moteur 1 Motortype 1	Puissance max. ventilateur 1 Max. vermogen ventilator 1 $P_{elec, fan}$ W	Type moteur 2 Motortype 2	Puissance max. Max. vermogen $P_{elec, fan}$ W	Rendement 1 Rendement 1 $\eta_{t,epb}$ %	Débit 1 Débit 1 m^3/h	Rendement 2 Rendement 2 $\eta_{t,epb}$ %	Débit 2 Débit 2 m^3/h	Rendement 3 Rendement 3 $\eta_{t,epb}$ %	Débit 3 Débit 3 m^3/h	Rendement 4 Rendement 4 $\eta_{t,epb}$ %	Débit 4 Débit 4 m^3/h	Régulation auto. Auto. regeling	Bypass etc. Zomer bypass
V2A	4.4.1	DC	13												
V4A	4.4.1	DC	27												
V55	4.4.1	DC	57												
VAM	4.4.1	AC	53												
Pulmo 330	4.4.2	DC	86	DC	86	88%	105	82%	239	79%	336		No	Incomplete	
Pulmo 3305	4.4.2	DC	86	DC	86	88%	105	82%	239	79%	336		No	Incomplete	
Silenzio 350	4.4.2	DC	110	DC	110	88%	105	82%	239	79%	336		No	Incomplete	
Project 300	4.4.2	DC	110	DC	110	88%	105	82%	239	79%	336		No	Incomplete	
Project 400	4.4.2	DC	174	DC	174	86%	151	80%	303	78%	401		No	Incomplete	
Silenzio 450	4.4.2	DC	174	DC	174	86%	151	80%	303	78%	401		No	Incomplete	
AM 500	4.4.2	DC	104	DC	104	78%	328	77%	437	76%	534		No	Complete	
AM 150	4.4.2	DC	20	DC	20	77%	78	76%	104	75%	132		No	Incomplete	
AM 800	4.4.2	DC	108	DC	108	80%	590	79%	704				No	Complete	
CV 80	4.4.2	DC	14	DC	14	76%	46	75%	62	74%	80		No	Complete	
CV 200	4.4.2	DC	77	DC	77	78%	147	75%	234	73%	307	72%	318	No	Complete

Figuur 19: Type bypass opzoeken in de EPB databank